

THI TẬP “KHẮC BÓNG THỜI GIAN”
Tác Giả: NGUYỄN BÌNH
NGUYỄN CẨM THY. Phân Tích, Phê Bình, Giới Thiệu

Thời gian là một dòng chảy vô hình, không thể đo đếm, xác định, sờ chạm và níu giữ. Ta chỉ có thể cảm nhận thời gian hiện hữu bằng những đổi thay của vạn vật, bằng những mùa gió trở, những hương hoa, sắc lá và bằng tuổi đời trôi về phía hư không thăm lặng. Để rồi, một ngày nhìn lại vai áo bạc màu, mái tóc pha sương mới hay thời gian cũng quá vô tình, trôi đi không chờ đợi. Nhà thơ Đoàn Phú Tứ một thi sĩ tài hoa đã có những dòng thơ viết về thời gian rất đẹp.

*“Màu thời gian không xanh
 Màu thời gian tím ngắt
 Hương thời gian không nồng
 Hương thời gian thanh thanh”*

Trong thực tế, thì thời gian vô hình, vô sắc, vô tướng, vô thanh, vô vị. Nhưng đối với giới nghệ sĩ, thì ngược lại. Nghệ sĩ, con người sáng tạo, vốn nhạy cảm và mẫn cảm, luôn muốn nắm bắt thời gian, làm cho thời gian ngưng đọng. Công việc của nghệ sĩ, trong bất cứ bộ môn văn nghệ nào, cũng là sáng tạo. Sáng tạo là sáng hóa. Sáng hóa, là làm cho cái chưa có thành có, điều chưa hiện hữu trở thành hiện hữu.

Người xưa đã từng diễn tả SẮC MÀU thời gian qua bốn mùa. Xuân xanh, hạ trắng, đông xám, thu vàng. Ngoài MÀU thời gian, người ta còn nói đến HƯƠNG thời gian. Nếu như nhà thơ Đoàn Phú Tứ của ngày trước, đã vẽ màu thời gian, hương thời gian, thì nhà thơ Nguyễn Bình của hôm nay, đi xa hơn, tô vẽ cái BÓNG thời gian. Nhà điêu khắc Nguyễn Bình đã tài tình ghi dấu thời gian bằng những vắn thơ mới lạ, qua tập thơ tình KHẮC BÓNG THỜI GIAN. KHẮC BÓNG THỜI GIAN là tập thơ gồm 85 bài thơ. Mỗi bài thơ là tiếng lòng của người nghệ sĩ, là dòng thời gian được ngưng đọng trên từng phiến lá, nụ hoa, là tiếng của ngày đêm chia ly, của bình minh và hoàng hôn cách biệt, là tiếng của trăm năm vụn vỡ xót xa, là đau đớn khẽ khàng, là phút cuối cùng thời gian ngưng đọng trong mắt người thương.

*“Lòng ta khô như dòng sông tro đá
 nắng yêu thương tàn lụi phút chiều tàn
 thời gian bỗng trôi dài theo sông vắng
 se sắt buồn lau lách trắng bờ hoang”*

(Vết thương)

*“Ta thành kính ôm lòng ta tận hiến
 phút lâm chung tri ngộ một ánh nhìn
 dòng nước mắt không chứa điều gian dối”*

tự suối nguồn trong vắt đến vô biên"

(Sông Độ Lượng)

Thời gian, trong thơ Nguyên Bình, được cảm nhận bằng giác quan mẫn cảm, bén nhạy... nên thơ Nguyên Bình hồn hậu nhưng phóng khoáng, siêu thoát, vượt xa đến tận miền viễn du của không gian mênh mông trong vũ trụ. Thơ Nguyên Bình rất đỗi nồng nàn mà khinh khoái, cao khiết, thanh nhã... nhưng đầy đủ sự trang nghiêm, chỉnh chu.

*"Là hương của gió vô vi
Là hoa của nắng từ bi thom lòng.
Là thiên thu của mênh mông
Là vô thanh của sắc không luân hồi..."*

(Đang Là)

*"Không gian thanh khiết màu thơ
Thời gian quán lại tôn thờ... hồn nhiên
Hình như em hóa thành tiên
Trên cao huyền diệu ngả nghiêng cánh hồng..."*

(Lung Linh)

Từng ý niệm thơ trong thơ Nguyên Bình là từng nét điêu khắc tài hoa, lắng đọng những ưu tư trầm tích, những kỉ niệm vui buồn một thuở đã qua, những tan vỡ đau lòng, những bề bàng nghịch cảnh, những cô đơn khắc khoải, mà tác giả còn mãi quan hoài, còn thổn thức về một miền kí ức xa xưa. Dẫu thời gian có già nua năm tháng, thì mỗi khi gió mùa trở ngọn, một chiếc lá rơi... bất giác cũng khiến kỷ niệm xưa hiện về trong tâm tưởng.

*"Ta yêu em như thế
giọt sương yêu ban mai
mà lòng buồn vạn cổ
lệ ngàn năm u hoài"*

(U Hoài)

*"Chiếc lá khô
năm tháng già nua lơ đãng
con đường lãng mạn
chở những giấc mơ đi qua..."*

(Lá khô)

Thời gian trong thơ Nguyên Bình có tiếng gió thổi, có tiếng mưa giăng trên tàn cây rã mục, có tiếng lá rơi, có tiếng tàn phai bám trên màu rêu phủ của tháng năm... Và từ đó, ta có thể nghe được có tiếng lòng trần trở của chàng nghệ sĩ xa xót cho xưa cũ.

*"Bão đời quét qua trận mạc
Chỉ còn tro đá triệu năm
Từ tâm nhọc nhằn bệ rạc"*

*Nở hoa từ đất chưa mầm
Hỏi trời cái gì còn lại
Sao lòng chưa thật yêu nhau
Hỏi đất tình là vĩnh cửu
Vì sao cứ mãi nhiệm màu"*

(Thiên Thanh)

*"Bước lên mùa xanh khắc bóng thời gian
vết cỏ úa nép mình vào vô thức
con kiến vàng bò quanh thân gỗ mục
quá khứ dừng chân trên một vũng lầy..."*

(Bàn chân nào)

Khắc Bóng Thời Gian là tập thơ được Nguyên Bình khắc họa nhiều hình ảnh cũ mới đan xen, thực ảo lẫn lộn, con người và vũ trụ hòa quyện thành một thể. Mỗi hình ảnh gắn liền với mỗi khoảnh khắc thời gian. Lời thơ trong sáng, nhiều sắc thái tình cảm và cách diễn đạt phong phú đến tự nhiên. Cõi tình trong thơ Nguyên Bình có nồng nàn, say đắm, ngọt ngào, và có những khắc khoải mang nỗi buồn nhân thế. Và qua đó, ta sẽ bắt gặp một cái tôi trữ tình kinh qua bao nỗi buồn vui trở thành cái tôi hiểu đời, liễu đạo.

*"Trầm luân dứt nghiệp luân hồi
Bấy giờ yêu dấu mới thôi đọa đày...
Lên chùa tâm niệm tịnh chay
Dưới chân Tam Bảo tôi quỳ lạy,
thưa:
Nam mô Phật tổ thượng thừa
Trái tim thắm đỏ...con vừa ...đổ chuông."*

(Sám Hối)

*"Trái tím cà sa màu ngọc lam
cam lồ tưới tắm nợ nhân gian
mộng ai vừa tắt hồi chuông nguyện
sen trắng chưa thom côi niết bàn...
Trái lòng phơi trái tim khô héo
tôi đợi người về tự xuân xanh
mà hương thạch thảo bay theo gió
mà dạ lan gầy đêm vô thanh"*

(Bổ Ngõ Hồn Tôi)

Trong thơ Nguyên Bình, luôn hiện hữu một chiều sâu của tuệ giác. Ông luôn sử dụng thể thơ tự do, cách tân, đa dạng, ngôn ngữ trong sáng, nhiều âm thanh và hình ảnh, cách dùng từ mới lạ, ẩn dụ, trừu tượng, không gian thơ mênh mông, lung linh và huyền hoặc. Nhịp thơ chậm rãi ngắt khúc, tạo cho người đọc có cảm giác đó là khoảnh khắc thời gian ngưng đọng trên từng câu chữ...

"ta vãi hạt giống gieo mưa
 chạy quanh cánh đồng hoang tưởng
 ai gặt mùa xưa
 sót lại giấc mơ buồn.
 Về đi thôi
 chia tay con phố
 cao tần
 buông gió
 ly cà phê hoang mang."

(Trừu tượng)

"Không gian của chúng mình
 thơm ngát hương thu
 thạch thảo tím bình sắc nắng
 đóm lửa chiều đông
 bàn tay hơ ấm tủi hờn âm lặng
 rạng rỡ xuân về hoa thắm
 dạo chơi suối ngọc thanh tân
 hạ vàng
 đường trăng dịu mát
 đêm ngân
 Bây giờ
 anh ngồi ra xa
 ngắm em say từng bước nháy
 xập xình phố lạ đông vui."

(Ngồi Ngắm)

Đọc KHẮC BÓNG THỜI GIAN ta sẽ bắt gặp một Nguyên Bình với hồn thơ trẻ trung, nhiều sáng tạo. Mỗi bài thơ luôn thể hiện sự độc đáo riêng biệt trong lối tư duy, trong cách diễn đạt và sử dụng hình ảnh, thi từ, ngôn ngữ. Đồng thời, ta sẽ thấy một Nguyên Bình với lòng trắc ẩn và một tâm hồn đẹp. Ông là một nghệ sĩ luôn tìm tòi và tỉ mỉ khắc họa lại những kỉ niệm đời mình theo một cách riêng biệt, tránh những khuynh hướng sáo mòn.

Đó là lẽ sống của nghệ thuật. Đó là sắc thái của ngòi bút. Đó là cách để biểu đạt sự tươi mới trẻ trung của một hồn thơ. Đó là lẽ tồn vong của sự nghiệp một đời nghệ sĩ cầm bút. Những khắc khoải vô hình, vô thanh, vô tướng.... Đó là lẽ Sắc Sắc Không Không trong Bát Nhã Tâm Kinh; qua đó, vạn pháp vô thường, biến hóa kỳ ảo. Nguyên Bình, qua Khắc Bóng Thời Gian, đã biến những hình ảnh khả tử trở thành bất tử.

Thi tập KHẮC BÓNG THỜI GIAN đã góp phần lưu dấu tên tuổi nhà thơ Nguyên Bình, một nhà thơ luôn có những cống hiến lặng lẽ cho đời, là một ngòi bút luôn hằng say, mãi mê, sung mãn nội lực... đã mạnh dạn thay đổi nghệ thuật

viết, phong cách sáng tạo, hình thái biểu đạt... hầu tạo ra nhiều giá trị quý báu và mới mẻ, góp phần vào dòng chảy miên man của thi ca đương đại.

NGUYỄN CẨM THY
Bạc Liêu, tháng 7, 2023.